

ПАРТНЕРСТВО КОЖНІЙ ДИТИНИ

ПРЕС-РЕЛІЗ

26.05.2010

Контакти: Оксана Швед, Партнерство «Кожній дитині»
359 02 10; 067 234 60 97; os@everychild.org.ua

МОЛОДЬ, ПОЗБАВЛЕНА БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, ОТРИМАЄ ВПЕВНЕНИЙ СТАРТ У САМОСТІЙНЕ ЖИТТЯ

У травні 2010 року в Київській області розпочинається реалізація трирічного українсько-швейцарського проекту «Впевнений старт: програма соціальної інтеграції молоді, позбавленої батьківського піклування», спрямованого на створення системи підтримки вразливої молоді в період переходу до самостійного життя. Проект допомагатиме молодим людям, позбавленим батьківського піклування, соціалізуватися: оволодіти життєвими навичками, здобути професію, вирішити проблеми з житлом, знайти роботу.

Україна займає одне з перших місць в Європі за кількістю дітей, які перебувають в інтернатних закладах (28579 дітей¹), вихованці яких живуть у замкненій системі соціальних зв'язків з обмеженим колом спілкування. Більшість з них – діти старшого шкільного віку (14-18 років), які майже не мають шансів бути усиновленими або влаштованими в сімейні форми виховання.

За даними офіційних джерел щороку близько двох тисяч випускників дитячих установ в 15-18-річному віці виходять з них. Від 70 до 90% випускників після одержання середньої освіти продовжують вчитися, причому 40% - йдуть до на навчального закладу, що їм вибрали педагоги інтернату – як правило, це так звані «сирітські» ПТУ - навчальні заклади, які мають достатню матеріальну базу, щоб забезпечити сироті повне державне утримання на період навчання: гуртожиток, харчування у їдальні. Держава фінансує дітей, поки вони вчаться. Коли стають дорослими – все припиняється.

На сьогоднішній день **не існує окремої служби, яка б надавала спеціалізовану допомогу молоді, позбавленій батьківського піклування.** Інтернатна установа не несе юридичної відповідальності за дітей після їх випуску. Інші організації, що беруть на себе відповідальність за допомогу і турботу про них, як показує досвід, діють неефективно. Система підтримки дітей-сиріт дає «збій» вже в перші місяці самостійного життя після випуску з інтернату.

Підлітки змушені йти практично в невідомість, вирішувати проблеми житла, реєстрації, працевлаштування та налагодження побуту. Для деяких, закінчити навчання означає почати поневірятися: лише 24% випускників мають власне житло (проте не завжди придатне для проживання), а 17% – перебувають на квартирному обліку². Незабезпеченість житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виходять з державної опіки, не залишає іншого виходу, як влаштування випускників в соціальні гуртожитки, тим самим зберігаючи їхній груповий колективізм та відокремленість від громади.

Експерти одноставно стверджують, що підготувати випускників до самостійного життя в існуючих умовах дитячих установ практично неможливо. В Україні зберігаються заклади, розраховані на 100-170 осіб, які соціально дезактивують дітей і не сприяють адаптації, які б програми, практичні заняття не проводилися. Весь устрій життя в установі привчає дитину до того, що її забезпечують і обслуговують. У вихованців некоректно формується модель сімейного життя, спотворюються механізми дружніх та інтимних взаємин, практично не розвивається мотивація до праці, формується споживацька позиція. Низькі можливості підлітків соціалізуватися не сприяють досягненню ними високих статусних позицій в суспільстві, що надалі негативно впливає на рівень та якість їхнього життя. Більшість

¹ За даними Мінсім'ямолодьспорт, 2010

² Державна доповідь про становище дітей в Україні, 2009

ПАРТНЕРСТВО КОЖНІЙ ДИТИНИ

випускниць інтернатів вагітніють в перші роки самостійного життя, причому – відсоток відмов від дітей у них достатньо високий: до 40% відмов від дітей у пологових будинках підписують саме вони.

Дослідження постінтернатного життєустрою випускників шкіл-інтернатів Київської області в 2008-2010 рр. показує, що, незважаючи на всебічну підтримку з боку держави, зберігається низький рівень соціалізації сиріт в суспільстві. Підлітки, що мали позитивний досвід сімейного життя, після виходу з інтернату показують більш високий рівень і хороші результати адаптації. Однак, у більшості цей рівень досить низький, що особливо помітно проявляється у працевлаштуванні та організації сімейного життя. Такі молоді люди частіше стають самотніми матерями та продовжують коло сирітства.

Зарубіжний досвід створення послуг для молоді, позбавленої батьківського піклування, переконує – соціалізуватися в масі не можливо, це повинна бути виключно індивідуальна робота.

«Впевнений старт: програма соціальної інтеграції молоді, позбавленої батьківського піклування» – це спільна ініціатива Київської обласної державної адміністрації, Партнерства «Кожній дитині» та Швейцарського бюро Міжнародної соціальної служби. Програма передбачає **створення служб соціалізації вихованців інтернатних закладів, які надаватимуть підтримку та послуги випускникам в громаді**. Кожен випускник матиме індивідуальний план, на основі якого буде вестися його підготовка до майбутнього самостійного життя. Проект посилить потенціал представників місцевих органів влади, спеціалістів соціальних служб та персоналу інтернатних закладів щодо врахування потреб вихованців та надання їм відповідних послуг, а також зміцнить міжвідомчу співпрацю в інтересах кожної молодої людини в період її переходу до самостійного життя. Протягом трьох років планується охопити послугами близько 800 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в тому числі вихованців та випускників інтернатних закладів; вихованців прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, а також дітей, які перебувають під піклуванням.

Пілотними територіями проекту обрані райони і міста (м. Біла Церква, м. Переяслав-Хмельницький, м. Фастів, Вишгородський, Таращанський райони Київської області), місцева влада, яких взяли на себе конкретні фінансові зобов'язання щодо вирішення нагальних проблем цієї категорії молоді.

Володимир Кузьмінський, голова Правління Партнерства «Кожній дитині» наголошує: «Під час реалізації проекту будуть використовуватися **унікальні технології та підходи до вирішення соціальних і психологічних проблем дітей-сиріт, в тому числі наставництво та методика індивідуального супроводу випускників**. Передбачається оцінка рівня оволодіння життєвими навичками *конкретної молодої людини* та побудову навколо неї підтримуючої соціальної мережі, що включає родичів, сусідів, соціальних служб громади а також наставників. Інше інноваційне рішення – це оренда житла для молодих людей, які його потребують, в громаді. При цьому орендар має виконувати обов'язки наставника».

В основу проекту покладено напрацювання з соціалізації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в м. Тараща і м. Переяслав-Хмельницький, здійснені Представництвом благодійної організації «Кожній дитині» в рамках пілотного проекту «Створення служби соціалізації та адаптації випускників інтернатних закладів» (2008-2010).

Проект впроваджуватиметься у співпраці з Київською обласною державною адміністрацією, міськими та районними органами влади протягом 2010-2013 років.